

ΔΕΝ ΠΟΛΕΜΟΥΝ ΑΝ ΔΕΝ ΠΛΗΡΩΘΟΥΝ

Σαν επήγα στα Τρίκορφα, είπαμε του Πετρόμπεη να στείλει εις τη Μάνη να φέρη βοήθεια και μας απεκρίθηκε ότι:

— Οι Μανιάτες δεν βγαίνουν αν δεν πληρωθούν.

Τότε ήλθαν πεντακόσιοι Μανιάτες και τους επλέρωσαν όλα αι επαρχίαι.

*Θ. Κολοκοτρώνης
«Απομνημονεύματα»*

ΟΙ ΜΑΝΙΑΤΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΒΑΛΤΙΝΟΙ

Αν κατά την εισβολή του Δράμαλη, τα «Παιδιά» — οι Μανιάτες — πέσανε μέσα στο Άργος, πρωτεύουσα του τρομοκρατημένου κράτους, και γδύσανε την προσφυγιά, όμως και κατά τη διάλυση του στρατοπέδου της Άρτας, 1822, τρομερές διαρπαγές έγιναν από τους Βαλτινούς, το ίδιο και κατά την εισβολή του Σκόντρα. Οι Βαλτινοί, για τη Ρούμελη είναι ό,τι οι Μανιάτες για το Μοριά. Στα 1824 οι πολεμικοί πληθυσμοί της Δυτ. Ελλάδος και Ηπείρου, καταγίνονται σε αμοιβαίες διαρπαγές. Ο όχλος των πολεμικών λαών δεν έχει αυτό που λέμε πατριωτισμό μπροστά στο κέρδος το παράνομο. Το ίδιο μπορούμε να πούμε και για τα Υδραίικα, Ψαριανά κ.λπ. πληρώματα.

*Γιάννης Βλαχογιάννης
Σχόλια στα «Ενθυμήματα Στρατιωτικά» του Κασομούλη*

ΠΛΗΡΩΣΤΕ ΜΑΣ ΓΙΑ ΝΑ ΠΟΛΕΜΗΣΟΥΜΕ

Ούτως οι ιερείς της Μάνης, οίτινες ουδέν έτερον διετήρησαν εκ των αρχαίων παραδόσεων ή μόνον το πνεύμα της ληστείας, επέτρεψαν την λεηλασίαν (της Κορώνης) οι δε Μανιάται ελθόντες, ιν' αντεπεξέλθωσι κατά των Τούρκων, επετέθησαν προηγουμένως κατά της ελληνικής συνοικίας, οπόθεν επέφερον έπιπλα, παράθυρα, θύρας και αυτάς τας κεράμους των οικιών. Επλήρωσαν δε δι' αυτών πολλούς λέμβους και εκήρυσαν εις τους επαναστάτας ότι από πολλού όντες ελεύθεροι, θα έζων κατά το δοκούν αυτοίς και δεν θα μετείχον της χειραφετήσεως της Ελλάδος, ειμή καθ' όσον ημείβοντο αι υπηρεσίαι αυτών. Μάτην ωμίλησαν αυτοίς περί θρησκείας, πατρίδος και περί της αδικίας, ην διέπραττον κλέπτοντες και λεηλατούντες τους ομοθρήσκους αυτών. Εκώφευσαν εκείνοι εις τας παρατηρήσεις ταύτας και απεμακρύνθησαν χλευάζοντες ευφυώς τον Επίσκοπον Χριστιανουπόλεως, εις τον οποίον απεκριθήσαν ότι «εάν αφώριζεν αυτούς θα εύρισκον παρ' εαυτοίς Επισκόπους οίτινες, θα έλυον αυτούς από παντός αναθέματος, είτε παρελθόντος, είτε παρόντος, είτε και μέλλοντος».

Rouqueville
«Ιστορία της Ελληνικής Επαναστάσεως»

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΜΑΝΙΑΤΩΝ

Οι σχολαστικοί ονόμασαν τους Μανιάτες απογόνους των αρχαίων Σπαρτιατών, αν και η σπαρτιάτικη ράτσα είχε σβήσει πριν από τη ρωμαϊκή κατάκτηση. Και η ιστορία έχει αποφανθεί καθαρά ανάμεσα σε δύο πιθανότητες:

Ή δηλαδή πρέπει να κατάγονται από τους ειλωτες που έγιναν απελεύθεροι μετά την εξαφάνιση των Σπαρτιατών ή από τους περίοικους που εξαφανίζονταν σαν χωριστή τάξη μέσα στο μεγάλο σώμα των επαρχιωτών της Ρώμης. Δεν μπορούν να έχουν αξιώσεις για παλαιότερη γενεαλογία.

G. Finley
«Ιστορία της Τουρκοκρατίας και της Ενετοκρατίας στην Ελλάδα»

ΜΑΝΗ Η ΑΝΥΠΟΤΑΚΤΗ

Έχει ειπωθεί ότι η Μάνη δεν υποτάχτηκε ποτέ σε ξένο κατακτητή. Αν και πολλοί συγγραφείς με κύρος επαναλαμβάνουν αυτό τον ισχυρισμό, ωστόσο κι αυτό είναι ένα χοντροκομμένο λάθος. Θα μπορούσε ίσως να ειπωθεί, και θα ήταν περισσότερο αληθινό, ότι ποτέ δεν εβασίλεψε στη Μάνη τάξη και δικαιοσύνη. Ξένοι στρατοί πολλές φορές επέβαλαν την κατοχή των ξένων μετά την εξάλειξη της ρωμαϊκής κυριαρχίας. Το γεγονός είναι πως η Μάνη υποτάχτηκε στην κυριαρχία των Ρωμαίων, των Βυζαντινών αυτοκρατόρων, των Σλάβων, των Φράγκων, των Βενετών και των Οθωμανών σουλτάνων. Ποτέ όμως δεν ήταν δουλική, σπάνια δε μια υπάκουη επαρχία.

G. Finley

«Ιστορία της Τουρκοκρατίας και της Ενετοκρατίας στην Ελλάδα»

ΟΙ ΚΛΟΠΕΣ ΤΩΝ ΜΑΝΙΑΤΩΝ

Και εις το Νησί των Καλαμών και εκεί επολέμησαν, ενίκησαν τους Έλληνες και ενέσπειραν τον φόβον εις τους λοιπούς. Δια να δικαιολογήσουν δε οι νικηθέντες Έλληνες την φυγήν των, είπαν ότι μυριάδες ήσαν οι Τούρκοι, τους οποίους παρέστησαν ανικήτους, και ούτως αποδώ άρχισε η δειλία και κάθε ένας εδόθη προς εξασφάλισιν της οικογενείας του. Οι δε ευρεθέντες εκεί Μανιάτες αφού εσκορπίσθησαν οι άνθρωποι, εδόθησαν εις το να γυμνώνουν τους κατοίκους άνδρας και γυναίκας κατά την συνήθειάν των, διότι αυτά κάμνουν εις την ανεμοζάλην, γδύνουν τους γείτονάς των, και τότε λέγουν ούτως: «Κάλλιον εγώ κουμπαρούλη μου, παρά άλλος να σε γδύση».

Φ. Φωτάκος

«Απομνημονεύματα περί της Ελληνικής Επανάστασεως»

Ο ΒΟΥΤΙΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΝΙΑΤΕΣ

Η βροχή μας ανάγκασε να σταματήσουμε σε μια καλύβα λίγο πιο πέρα. Καθώς ζεσταινόμαστε γύρω από μια δυνατή φωτιά, στη μέση του μοναδικού δωματίου που μας εχρησίμευε για καταφύγιο, μπήκανε πέντε Μανιάτες κοιτάζοντάς μας προσεχτικά, και πήγαν να καθήσουν σε μια γωνιά, απ' όπου μας παρακολουθούσαν μιλώντας μεταξύ τους με χαμηλή φωνή. Θυμήθηκα τη φήμη αυτού του λαού και τη θρησκευτική του προσήλωση σ' ορισμένους νόμους του Λυκούργου. Σκέφτηκα πως δεν ήταν άσκοπο, προτού φύγω, να τους δείξω ότι ήμουνα καλά οπλισμένος, και περιεργάστηκα προσεχτικά τα πιστόλια μου, το τρομπόνι μου, και τα τουφέκια των τριών στρατιωτών που με συνόδευαν.

Οι Μανιάτες δεν άργησαν να μας ακολουθήσουν· σταμάτησα. Άφησαν ξαφνικά το δρόμο και προσχώρησαν παράλληλα σ' εμάς, μιλώντας ζωηρά. Αργοπόρησα το βήμα για να παρακολουθήσω τις κινήσεις τους· δυο απ' αυτούς ξεχώρισαν κι έτρεξαν προς ένα χωριό, όπου, ασφαλώς, πήγαιναν να ζητήσουν βοήθεια, ενώ οι άλλοι εξακολουθούσαν να μας παρακολουθούν. Φοβούμενος μήπως μας περιμένουν σε κανένα δύσκολο πέρασμα, ετάχυνα το βήμα του αλόγου μου, και σε λίγο τους έχασαμε από τα μάτια μας.

Μερικοί Μανιάτες ήσαν μπροστά στη Μεθώνη και την Κορώνη, την εποχή που πάρθηκε η Τριπολιτσά. Είναι απαρηγόρητοι γιατί χάσανε μια τόσο περίφημη ευκαιρία λεηλασίας· ό-

ταν μιλάνε γι' αυτό, αναστενάζουν βαθειά και το πρόσωπό τους παίρνει μιάν αστεία έκφραση. Μέσα στη λύπη τους, αποφάσισαν ν' αναπληρώσουν την απώλεια εις βάρος των διαβατών. Η επίδραση των νόμων θα είναι για πολύν καιρό ανίκανη ίσως ν' αλλάξει τα ήθη αυτών των ορεσίβιων.

Voutier

«Mémoires du Colonel Voutier sur la guerre actuelle des Grecs»